

**СПРАВКА ЗА ПРИНОСНИЯ ХАРАКТЕР В ТВОРЧЕСКАТА
ДЕЙНОСТ НА д-р МАРГАРИТА КРЪСТЕВА,
Доцент в Клавирна катедра, И.Ф. на НМА „Проф.П.ВЛАДИГЕРОВ”,
прилагаща се като хабилитационен труд по , във връзка с обявения
конкурс за академична длъжност „Професор”**

I. Интегрално изпълнение на 6-те сонати на Й.С. Бах за цигулка и чембало - първо изпълнение в България в оригиналната версия. Сонатите бяха изпълнени съвместно с проф. Стойка Миланова, в два концерта - на 21-ви април 2007г. и 5-ти май 2007г. в Камерна зала „България”, организирани от национална агенция ”Музика” и АРТКООП, в рамките на цикъла под наслов “България в Европейския съюз”.

За първи път в тези Сонати чембалото придобива солистична функция, излизайки извън рамките на *basso continuo*, и заедно с цигулката участва равностойно в разработването на тематичния материал. Тяхната реализация е перманентно творческо предизвикателство за изпълнителя в наше време, поради множеството стилистични взаимовръзки и условности, предопределени от епохата на генезис и естеството на инструментите. Една съвременна интерпретация съчетава стремежа за автентичност с условията на днешната акустична реалност - технологична и архитектурна.

**II. Концерти, представящи органични творби на Й.С. Бах,
транскрибирани за изпълнение на пиано:**

“Маргарита Кръстева и студенти” - 25-ти април 2015г в Концертна зала НМА”П.Владигеров”.

В програмата: Й.С Бах, Фантазия a moll, BWV 922, изп. **Георгия Курбели**

Й.С. Бах-Лист, Органна прелюдия и фуга h moll, BWV 545, изп. **Самира Алваш**

Й.С. Бах-Лист, Органна прелюдия и фуга h moll, BWV 544, изп. **Венелина**

Христова

Й.С. Бах-Лист, Органна прелюдия и фуга e moll, BWV 548, изп. **Деспина**

Карантонис

Й.С. Бах-Лист, Фантазия и фуга g moll, BWV 542, изп. **Мила Червениванова**

Й.С. Бах-Лист, Органна прелюдия и фуга a moll, BWV 543,

изп. доц. **Маргарита Кръстева**

Концерт на преподаватели от Клавирна катедра, посветен на 90 г. от основаването на НМА”Проф. П.Владигеров”, Концертна зала НМА, ноември 2012г.

В програмата: Антонио Солер, Концерт за два клавира №6

изп. Нева Кръстева орган, Маргарита Кръстева- пиано

Гала – концерт на членовете на журито на Международния конкурс за изпълнение на немска и австрийска музика *MAGIC*, състоял се на 14 април 2014 г. в залата на Областна администрация – гр.Бургас

В програмата: Бах-Лист, Органна прелюдия и фуга a moll BWV 543

Изп.Маргарита Кръстева

През целия ми творчески път съм се занимавала интензивно с барокова интерпретация на пиано. Като изпълнител на чембало и пиано, се налага да направлявам подхода към репертоара съобразно спецификата на инструментите. По различен начин обаче, изглежда осъществяването на органови творби на пиано. В много отношения се налага твърде различна трактовка на една и съща фактура, обусловена от духовата натура на органа и перкусионната натура на пианото.

Като начало, мащабът на структурите в органовите транскрипции на Лист е по-голям в сравнение с клавирните *Прелюдии и фуги*, донякъде съразмерен с *Токатите*. В последствие, подобно на случая с чембалото, ритмичните, динамични и агогически акценти се обуславят от акустичната разлика при двата инструмента – определени задължителни артикулационни похвати при органовото музициране придобиват друга трактовка на един съвременен роял, обусловени от възможностите на динамичната му клавиатура. Това в огромна степен касае мотивационната и тематична артикулация. Перспективите за изпълнение на *legato* също си противостоят при двата инструмента, не само като степен на трудност, но и като мярка за прилагането му в съответствие с агогиката. Клавирното изпълнение следва да интегрира и партиите на органовия педал в обхвата само на двете ръце; същевременно педализацията на пиано не следва да компрометира яснотата и артикулационната прецизност на фактурата.

III. 1. Дейност като изпълнител и преподавател свързана с новопридобития инструмент и създаден клас по чембало в НМА”Панчо Владигеров” (за пръв път в България).

2. Изследователска дейност, в синхрон с актуалните тенденции за автентичност при изпълнението на барокова музика на чембало и пиано.

На 16-ти май 2011г. бе организиран концерт, посветен на бароковата музика, инспириран от желанието да представя новото чембало (вече притежание на НМА) като солиращ, камерен и съпровождащ инструмент. Мои партньори бяха младите колеги *Петя Стефанова (флейта) и Атанас Кръстев (виолончело)*.

В програмата: Д. Скарлати – Три сонати за **чембало соло** (d moll, L.413; C dur, L.10; A dur, L.395) в мое изпълнение. Сонатите на Й.С. Бах (в G dur, за виолончело и чембало), на К.Ф.Ем. Бах (в G dur, за флейта и чембало) и Трио на Г.Ф.Телеман (в B dur) представиха автентичния им **камерен** вариант. **Съпровождащата** роля на чембалото бе демонстрирана с „Ариозо” за виолончело и чембало на Й.С. Бах (из Концерт във f moll).

В следващите години дейността на този създаден **единствен по рода си клас в България**, целяща да се създадат умения и майсторство на изпълнение на младите музиканти, се разви много успешно - осъществиха се ежегодни (от 2013 г.) представителни концерти, включващи както творби на барокови майстори, така и на съвременни композитори. Самостоятелни рецитали реализираха *Александра Кремакова, Деспина Карантонис и Мила Червениванова*. Показателен акцент в тези концерти са **премиерните изпълнения** на творби на студента по чембало, пиано и композиция Светлин Христов, който след по-детайлното си запознанство с инструмента като член на класа, представи свои нови композиции: **„Варианти” за соло чембало, 2014 г.** в изпълнение на автора и **„Монолог за четирима” за чембало, пиано, флейта и виола, 2015 г.** в изпълнение на автора – чембало, *Деспина Карантонис – пиано, Александър Джамбазов – флейта, Велян Ванков - виола*.

Една от най-ярките проявите на мои студенти по чембало бе изпълнението на емблематичните и изключително трудни за интерпретация Бахови **„Голдберг-вариации”** от *Мила Червениванова* през декември, 2013 г. ***за първи път в България на чембало** (оригиналният инструмент, за който са написани).

Отново като солист, *Мила Червениванова* се представи и в **“Троен концерт”** на Й.С. Бах през ноември, 2013. Концертът беше осъществен по проект на Инструменталния факултет, в рамките на цикъла *„Camerata Sinfonika”*.

През 2015 г. в интегралното изпълнение на **”Музикална жертва” на Й.С. Бах**, по повод 330-та годишнина от рождението на композитора, взеха участие студентите *Деспина Карантонис и Мила Червениванова*.

2. В последните години моята **изследователска** дейност беше насочена към интерпретаторските принципи на бароковата музика и тяхното приложение при изпълнение на съвременните инструменти - в частност модерния роял.

По покана на Русенския университет „Ангел Кънчев” и Съюзът на учените гр.Русе, през октомври 2015г. взех участие в **„Научна конференция с международно участие”** с доклад, който беше удостоен с Диплом и **„Кристален приз”** за най-добър доклад („THE BEST PAPER”).

ПРИНОСНА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПОСОЧЕНИТЕ ИЗЯВИ

1. Представеният в **т.І** **интеграл**, продължава една определена линия в моята концертна дейност - интегралните изпълнения.

За пръв път 6-те сонати на Й.С.Бах прозвучават в състав цигулка-чембало т.е. в автентичния си ансамбъл, за който са създадени.

Баховата музика винаги тества артистичната зрялост на интерпретатора, поради което този интеграл – като стилистична платформа за късна барокова музика – **илюстрира естеството на определена клавирна проблематика**. Балансирайки между *актуален* и *реставрационен* подход на чембалово изпълнение, моята **отговорност като интерпретатор** е подчинена на синтеза от специфика, акуратност и въображение.

Реакция на критиката: *“...Маргарита Кръстева бе равностоеен партньор в сложната полифонична фактура, като с артистичен чар представи виртуозните възможности на чембалото.”*

”...Един великолепен ансамбъл на единомислие, един акт на вдъхновение и преклонение пред гениалното творчество на Бах”!

Сп. ”Музикални хоризонти” – Май, 2007г.

2. От години преподавам транскрипциите на Ф.Лист (представени в **т.ІІ**) и това дава възможност на студентите да открият за себе си нови възможности за клавирно звучене – осъществявайки паралел с импозантността на органа, но прилагайки логично-структурни решения за пиано.

Представяйки на широката публика тези шедьоври на Баховия гений, се стремя да реализирам един жив досег с подобен рядък за нас репертоар, защото както е известно, органите инструменти са все още единици в България. В случая с Лист, тези мащабни транскрипции по никакъв начин не понижават стойността на оригинала, напротив, те добиват различна интерпретационна гледна точка и звучене. С тези концертни изпълнения се стремя да **онагледя** стилевата принципност и диференциацията в инструменталната трактовка.

3. До **2010 г.** моите изяви като **изпълнител** бяха извън рамките на НМА - в зала „България” (камерна и голяма). Първите интегрални изпълнения на III част на „Klavierübung” от Й.С. Бах и двойните концерти на Антонио Солер, както и други мои изпълнения за соло чембало, с камерни оркестри и състави, предизвикваха голям интерес и често налагаха повторно изпълнение в следващи сезони. **Придобиването на новото концертно**

чембало в НМА (т.Ш-1) отвори прекрасна възможност за задоволяване на този интерес за изпълнение на творби от богатия бароков репертоар, както и на съвременни творби, създадени специално за този инструмент.

На концерта на 16 май представих чембалото като **солов, камерен и съпровождащ** инструмент (в партньорство с Петя Стефанова, флейта и Атанас Кръстев, виолончело).

Създаде се **единствения в България клас по чембало**, чрез който получих възможност да предам своя многогодишен опит на студенти, желаещи да усвоят нови умения и знания при досега си с този инструмент, изпълнявайки всеобхватния чембалов репертоар.

В резултат на протичащото обучение и по-доброто познаване на инструмента, се появиха нови произведения за чембало (солови и камерни).

Тези творби влязоха в концертния репертоар на студентите по чембало, както и в изпитната програма (магистърска степен), изискваща изпълнение на съвременна пиеса от български или чуждестранен автор, написана специално за инструмента.

3. Моята изследователска и научна дейност (т.Ш-2) винаги е включвала до голяма степен въпроса за изпълнителските принципи - съпоставки, паралели, отлики - при старите клавишни инструменти и при пианото (в студии, рецензии, редактиране и адаптиране на клавирни творби за чембало, научно жури и лекции на майсторски класове). Този интерес е закономерно предпоставен от моето образование и концертна практика. Клавирната литература е показателно многообразна, вследствие на технологичното усъвършенстване на инструментите през епохите – рядко друг инструмент претърпява в подобна степен толкова трансформации на механиката. Това е основно-определящо за възникващия паралелно репертоар и неговото третиране – една широка скала от двигателни специфики и интерпретационни задачи. В работата си перманентно следвам логична линия на взаимовръзки между изследователски и артистичен подход в разрешаването на тези проблеми.

Признанието, което наскоро получих от специализираната комисия за научни достижения, създадена към Русенския университет „А.Кънчев” и Съюзът на учените гр. Русе, а именно, присъдените **„Диплом и Кристален приз”** за най-добър доклад и участието ми в **„Научна конференция с международно участие”**, спомогна проблематиката, свързана с бароковата интерпретация, да достигне както до по-широк кръг от слушатели, така и до различна по рода си научна среда.